

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2025 (New Course)
COMPULSORY HINDI : YASODHARA (FND)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- प्रश्न- १ हिन्दी खंडकाव्य के उद्भव और विकास पर प्रकाश डालिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- १ मैथिलीशरण गुप्त के जीवन कवन पर विस्तार से चर्चा कीजिए ।
- प्रश्न- २ खंडकाव्य के लक्षणों के आधार पर 'यशोधरा' का मूल्यांकन कीजिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- २ 'यशोधरा' खंडकाव्य के आधार पर यशोधरा का चरित्र-चित्रण कीजिए ।
- प्रश्न- ३ 'यशोधरा' खंडकाव्य में मैथिलीशरण गुप्त की नारी भावना पर चर्चा कीजिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- ३ भावपक्ष एवं कलापक्ष के आधार पर 'यशोधरा' का मूल्यांकन कीजिए ।
- प्रश्न- ४ निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए । (१४)
 १) एक राष्ट्र: एक चुनाव
 २) युवा पीढ़ी और सोशल मीडिया
 अथवा
- प्रश्ન- ४ निम्नलिखित परिच्छेद का हिन्दी में अनुवाद कीजिए।
 ઈરાનના શાહ હારૂન અલ રશીદને પોતાના વિરાટ સામ્રાજ્ય અને અઢળક સંપત્તિનો ખૂબ ગર્વ હતો. આ ગર્વએ તેને ઘમંડી બનાવી દીધો હતો. આવા ઘમંડી બાદશાહને મળવા અબુ શકીક નામના સંત આવ્યા. તેમણે બાદશાહને પૂછ્યું : "તમારી ધનદોલતનું મૂલ્ય કેટલું છે?" બાદશાહ કહે : "મારી પાસે બેશુમાર દોલત છે. તેનો અંદાજ મને પણ નથી." પેલા સૂફી સંત કહે : "બાદશાહ! ધારો કે તમે સહરાના રણમાં ભૂલા પડ્યા છો તમને ખૂબ તરસ લાગી છે. એ સમયે તમને કોઈ પાણીનો પ્યાલો આપે તો તમે શું આપશો?" બાદશાહ કહે : "અરે! હું અર્ધું રાજ્ય આપી દઉં!" સંતે બીજો પ્રશ્ન કર્યો "ધારો કે તમે બીમાર છો. બચવાની કોઈ આશા નથી. દુનિયાના બધા હકીમો નિષ્ફળ ગયા છે. અને એ જ સમયે તમને કોઈ દવાની પડીકી આપે અને સાજા થઈ જાવ. તો તમે એને શું આપશો?" બાદશાહ કહે : "આવા જાન બચાવનારને તો અર્ધું રાજ્ય આપી દઉં." સૂફી સંત બાદશાહને કહે છે : "બાદશાહ, તારા સામ્રાજ્યની તમામ દોલતની કિંમત પાણીનો એક પ્યાલો અને દવાની એક પડીકી જેટલી જ છે. તો પછી તેનું આટલું બધું અભિમાન શાને?"
- પ્રશ્ન- ૫ નિમ્નલિખિત મેં સે કિન્हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए । (१४)
 १) 'यशोधरा' में प्रकृति-चित्रण
 २) 'यशोधरा': शीर्षक की सार्थकता
 ३) 'यशोधरा' खंडकाव्य का राहुल
 ४) 'यशोधरा' खंडकाव्य का उद्देश्य
